

ONTVANGEN 05 OKT. 2015

2015/32
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

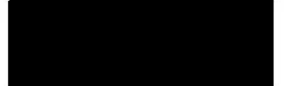
++

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Stenden Hogeschool
De heer Mr. L.J. Klaassen
Postbus 1298
8900 CG LEEUWARDEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum 02 oktober 2015
Betreft Aanvraag macrodoelmatigheidstoets hbo bachelor International Teacher
Education for primary schools (ITEPs)

Onze referentie
824508

Uw brief van
09 juli 2015

Uw referentie
283/4005

Bijlagen

1: advies CDHO

Geachte heer Klaassen,

Met uw brief van 9 juli, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna CDHO) ontvangen op 14 juli 2015, hebt u mij uw voornemen voorgelegd om de nieuwe hbo bachelor International Teacher Education for primary schools (ITEPs) als bekostigde opleiding te verzorgen aan Stenden Hogeschool te Meppel.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 7 september 2015 kenmerk 2015/32, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar" ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo masteropleiding Toetsdeskundige als bekostigde opleiding te verzorgen in Tilburg.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c van artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

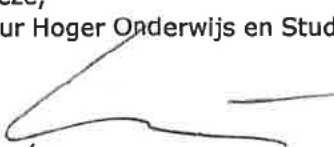
Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen 10 maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Croho. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleidingen. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit adviseer ik u zo

spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding in te dienen.

Onze referentie
824508

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
dr. Jet Bussemaker
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. R. Minnée

CDHO

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. R. Minnée
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Minnée,

datum 7 september 2015 Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag nieuwe opleiding van Stenden hogeschool ten behoeve van de hbo bachelor International Teacher Education for primary schools (ITEps) te Meppel.

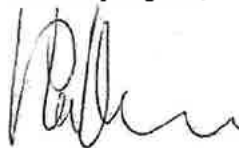
onderwerp
advies nieuwe opleiding
hbo bachelor
International Teacher
Education for primary schools
(ITEps)
Stenden hogeschool
Meppel

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
met vriendelijke groet,

ons kenmerk
2015/32

bijlage
advies CDHO

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 14 juli 2015 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Stenden om de hbo bachelor International Teacher Education for primary schools (ITEps) als bekostigde opleiding te verzorgen te Meppel. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. Omwille van de zorgvuldige besluitvorming is de beslistermijn gesteld op 21 september 2015.

datum
7 september 2015

onderwerp
nieuwe opleiding
Stenden hogeschool
hbo bachelor
International Teacher
Education for primary schools
Meppel

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Stenden om de opleiding hbo bachelor International Teacher Education for primary schools (ITEps) als bekostigde opleiding te Meppel te verzorgen.

ons kenmerk
2015/32

bijlage
beoordelingskader

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de huidige internationale track binnen de opleiding tot Leraar Basisonderwijs verzelfstandigen tot een nieuwe hbo bacheloropleiding International Teacher Education for primary schools (ITEps) in Meppel. De huidige inbedding leidt ertoe dat internationale studenten die willen instromen in ITEps moeten voldoen aan alle verplichtingen voor de reguliere pabo (o.a. entree-toetsen, Nederlandse taaleis). De focus van de opleiding ligt vooral op de Nederlandse kerndoelen en daardoor is er minder ruimte voor interculturele competenties en global citizenship. Het gaat om een Engelstalige vierjarige bacheloropleiding van 240 ECTS die in voltijd wordt aangeboden. De opleiding wordt ondergebracht in het Croho onderdeel Onderwijs. Studenten worden opgeleid tot docent basisonderwijs voor internationale scholen in Nederland en internationale scholen in het buitenland. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een HAVO, VWO of mbo4 diploma of een buitenlands equivalent daarvan. De aanvrager streeft nadrukkelijk naar een mix van Nederlandse en buitenlandse studenten om een international classroom te realiseren en wil het liefst studenten toelaten die het Engels voldoende beheersen.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 2 van 6 **Motivering**

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de opleiding International Teacher Education for primary schools (ITEps) nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. Aanvrager heeft ter onderbouwing van deze stelling een uitgebreide vergelijking gemaakt tussen het programma van de bestaande opleidingen tot Leraar Basisonderwijs en het curriculum van ITEps. Uit deze gedetailleerde vergelijking blijkt dat de voorgenoemde opleiding op een aantal punten significant verschilt van het bestaande aanbod. In ITEps wordt veel meer tijd besteed aan (multiculturele en interculturele) pedagogiek, is de aandacht voor de Engelse taal veel groter en is er beperkt ruimte voor lessen over de Nederlandse taal en cultuur. Bij vakken als Aardrijkskunde, Geschiedenis en de expressievakken Muziek, Dans en Drama worden andere accenten gelegd. Binnen ITEps wordt bovendien Democratic Citizenship en Science and Technology gedoceerd en is het vak Lichamelijke Opvoeding gecombineerd met Health.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van bestaande opleidingen tot Leraar basisonderwijs met een internationale component. De Haagse Hogeschool biedt een minor Urban Education aan (45 ECTS), waarin aandacht wordt besteed aan opgroeiende kinderen in de grote stad. Deze minor wordt in het Nederlands aangeboden en beslaat slechts een klein deel van de gehele opleiding Leraar Basisonderwijs. Volgens aanvrager biedt de Hogeschool van Amsterdam ook een dergelijke minor of specialisatie aan, maar dat heeft de HvA zelf niet op de website vermeld.

De Hogeschool Rotterdam biedt binnen de opleiding tot Leraar Basisonderwijs een specialisatie aan gericht op internationaal onderwijs. Er zijn vier mogelijkheden: Vroeg vreemdetalenonderwijs en tweetalig primair onderwijs in Nederland, Internationaal Georiënteerd Basisonderwijs in Nederland, International Primary Curriculum in Nederland of het buitenland en International Schools in Nederland of het buitenland. De opleiding wordt in het Nederlands gegeven, maar er is veel aandacht voor de Engelse taal en op de stageschool wordt het onderwijs in het Engels gegeven. Een stage in het buitenland is bij deze opleiding niet verplicht. Op de website staat vermeld dat het gaat om een vierjarige specialisatierichting, het aantal ECTS is niet aangegeven. Het verschil met de voorgenoemde bachelor ITEps ligt in de voertaal, de buitenlandstage en het feit dat in de voorgenoemde bacheloropleiding het internationale aspect verweven is in alle vakken.

De HAN biedt een minor van 30 ECTS aan onder de naam International Teacher Program. Dit Engelstalige programma omvat Engelse taalverwerving, Content & Language Integrated Learning, Internationalization & Curriculum Development, Second Language Acquisition en Teaching the Gifted. Deze minor beslaat een klein deel van de opleiding Leraar Basisonderwijs. De commissie constateert dat meerdere opleidingen tot Leraar Basisonderwijs een internationale component bevatten, maar dat er nog geen volledige Engelstalige internationale opleiding tot Leraar Basisonderwijs wordt aangeboden.

Tenslotte heeft de NVAO bij de accreditatie van de opleiding Leraar Basisonderwijs van Stenden geconstateerd dat de huidige internationale track binnen de opleiding te weinig raakvlakken vertoont met de rest van het programma en beter als zelfstandige opleiding gepositioneerd zou kunnen worden.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 3 van 6 De commissie concludeert dat de hbo bachelor ITEps nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de bacheloropleiding ITEps beantwoordt aan een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte. De maatschappelijke behoefte onderbouwt aanvrager onder verwijzing naar beleidsstukken van het departement van OCW over internationalisering van het primair onderwijs en een rapport van de Onderwijsraad.

De Onderwijsraad heeft in 2008 het rapport *Vreemde talen in het onderwijs* uitgebracht. In dit rapport stelt de Onderwijsraad dat in het basisonderwijs eerder begonnen moet worden met een vreemde taal omdat kinderen doorgaans al jong gemotiveerd en in staat zijn om een tweede taal te leren. De raad stelt voor om het Engels in het basisonderwijs via een wetswijziging tot mogelijke deelvoertaal te maken voor ten hoogste 15% van de onderwijstijd. Docenten moeten in staat gesteld worden om dit taalonderwijs te geven via toegespitste opscholingsprogramma's voor leerkrachten in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs.

De Staatssecretaris van OCW heeft in 2013 aan de Tweede Kamer het voornemen kenbaar gemaakt om ruimte voor onderwijs in het Engels te bieden. Er wordt een pilot tweetalig primair onderwijs gestart en geïnvesteerd in nascholing en ondersteuning op het gebied van vroeg vreemdetalenonderwijs, zoals in het advies van de Onderwijsraad is beschreven. De pilot is inmiddels gestart, met EP Nuffic als voortrekker, en een wetsvoorstel dat het mogelijk maakt Engels als deelvoertaal in het basisonderwijs te hanteren ligt voor bij de Eerste Kamer.

De noodzaak om docenten op- en bij te scholen blijkt ook uit een interview dat aanvrager heeft laten houden met mevrouw Deelder, coördinator van het project vroeg vreemdetalenonderwijs vanuit EP Nuffic. Zij geeft aan dat veel docenten zichzelf niet bekwaam genoeg voelen om les te geven in een vreemde taal. Het netwerk *Tweetalig Primair Onderwijs* ondersteunt de onderhavige aanvraag. De commissie constateert op grond van het bovenstaande dat de maatschappelijke behoefte aan opgeleiden van de bacheloropleiding ITEps is aangetoond.

Aanvrager stelt dat de aangevraagde opleiding beantwoordt aan een nationale en een internationale arbeidsmarktbehoefte. De nationale arbeidsmarktbehoefte is in kaart gebracht door onderzoeksbureau Hobéon. ROA, de Arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2018, schetst een positief beeld van de arbeidsmarktperspectieven voor pabo-afgestudeerden. De uitbreidingsvraag is negatief (de markt krimpt met 0,3%), maar de vervangingsvraag is hoger dan gemiddeld (2,9%) en de instroom in hbo onderwijsopleidingen neemt af. Dat leidt tot een Indicator Toekomstig Arbeidsmarktperspectief 'goed' (ROA, p. 67).

Mondiaal, en ook binnen Nederland, groeit het aantal internationale scholen. Er zijn verschillende soorten internationale scholen, van primair nationaal geïnteriseerd (the British School, Ecole Française) tot Europees of internationaal geïnteriseerd en van privaat gefinancierd tot (deels) overheidsgefinancierd. In Nederland is de meest gangbare vorm de Dutch International Primary School

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 4 van 6 (DIPS). Op dit moment zijn er 16 DIPS en Hobéon verwacht op basis van interviews met schooldirecteuren dat er jaarlijks bij elke school een vacature zal zijn, dus 16 baanopeningen per jaar. Daarnaast zullen er vacatures zijn bij andere internationale scholen binnen Nederland en op Nederlandse en internationale scholen in het buitenland. De scholen binnen Nederland vertonen volgens het onderzoek een wisselend beeld. Sommige particuliere internationale scholen kampen met teruglopende leerlingaantallen, maar andere particuliere internationale scholen groeien: zo is de leerlingenpopulatie van The European School of The Hague sinds de start van de school in augustus 2012 verviervoudigd en groeien de internationale scholen in Utrecht en Eindhoven eveneens sterk.

In het buitenland zijn 140 Nederlandse scholen en daarnaast 5 scholen voor afstandsonderwijs, 10 Europese scholen met een Nederlandse sectie en internationale scholen waar enkele uren les in Nederlandse taal en cultuur wordt aangeboden. In totaal gaat het om 192 scholen met een staf van circa 1000 mensen. Deze aantallen groeien snel, maar er zijn geen gegevens bekend over concrete uitbreidings- en vervangingsvraag. De directeur van de internationale scholen van Shell heeft aangegeven dat zij ongeveer 160-170 docenten in een pool hebben en dat hij enkele bijzonder getalenteerde ITEps afgestudeerden een kans zou willen geven om te participeren in die pool. De heer Wigford, voormalig hoofd van een internationale school en directeur van Teachers International Consultancy (TIC), een trainings- en recruitmentbureau voor de internationale scholenmarkt, geeft aan dat er steeds meer vraag komt naar internationale docenten en dat het steeds moeilijker is om goed gekwalificeerde leraren te vinden. Hij heeft geen concrete aantallen genoemd.

Naast de genoemde circa 16 baanopeningen per jaar bij internationale scholen in Nederland en de niet gekwantificeerde mogelijkheden in het buitenland kunnen afgestudeerden van de bachelor ITEps aan het werk als leerkracht bij een 'gewone' basisschool. Op dit moment is de arbeidsmarkt voor afgestudeerden van de pabo niet gunstig, maar op middellange termijn worden grote tekorten verwacht doordat docenten van de babyboom generatie met pensioen gaan en er steeds minder studenten instromen in de pabo, blijkens het onderzoek De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel 2013-2025, uitgevoerd door CentERdata in opdracht van het Ministerie van OCW. OCW zet om die reden middels het sectorplan Onderwijs in op het stimuleren van jongeren om voor de opleiding tot Leraar Basisonderwijs te kiezen en op behoud van pabo afgestudeerden voor het onderwijs. De arbeidsmarktperspectieven voor pabo-afgestudeerden zijn goed volgens ROA, zoals hierboven beschreven.

De commissie concludeert op grond van het voorgaande dat de maatschappelijke behoefte is aangetoond en dat een zekere arbeidsmarktvaart aannemelijk is gemaakt. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister een aantal zwaartepunten vastgelegd, waaronder het zwaartepunt Educatie. Aangezien de opleiding International Teacher Education for primary schools (ITEps) een lerarenopleiding betreft, sluit deze opleiding rechtstreeks aan op het zwaartepunt. Hierdoor wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 5 van 6 Vanaf 14 juli 2015 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Stenden om de hbo bachelor International Teacher Education for primary schools in Meppel aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde hbo bacheloropleidingen. Er zijn geen instroomgegevens bekend over het onbekostigde aanbod. De eerstejaarsinstroom in alle pabo-opleidingen heeft de afgelopen jaren gefluctueerd. Na een forse daling met als dieptepunt studiejaar 2012/2013 lijkt nu een voorzichtig herstel ingezet.

2009/10 2010/11 2011/12 2012/13 2013/14

Opleiding tot Leraar Basisonderwijs eerstejaars instroom	9413	10066	8687	7592	8168
--	------	-------	------	------	------

Bron: Criho

Aanvrager verwacht op grond van de ervaring met de instroomontwikkeling in het bestaande traject ITEps (24 studenten in 2012, 65 studenten in 2013, 78 studenten in 2014) dat een instroom van 80 studenten in 2016 haalbaar is. De commissie acht deze prognose realistisch.

De inbedding in de regionale kennisinfrastructuur is verzekerd doordat het programma ITEps al enige jaren wordt aangeboden in Meppel binnen de opleiding tot Leraar Basisonderwijs. Aanvrager heeft een aantal steunbetuigingen van werkveldpartijen bij de aanvraag gevoegd en heeft de vormgeving van de internationale samenwerking beschreven. De opleiding ITEps is vormgegeven binnen een samenwerkingsverband van buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs, te weten University College Zealand (Denemarken); Buskerud and Vestfold University College (Noorwegen); Linnaeus University (Zweden); Charles University (Tsjechië) en Anadolu University (Turkije). De opleiding wordt al uitgevoerd door University College Zealand en Buskerud and Vestfold University College. Aanvrager werkt nauw samen met deze hogescholen.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod is om de hbo bacheloropleiding ITEps te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

pagina 6 van 6 **Bijlage:**
Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.

